

Institut pro kriminologii
a sociální prevenci

Sekundární drogová kriminalita

Michaela Roubalová, Kateřina Grohmannová,

Ivana Trávníčková, Petr Zeman

Institut pro kriminologii a sociální prevenci

Zasedání Republikového výboru pro prevenci kriminality, 28. listopadu 2019

Projekt „Možnosti zjišťování míry a struktury sekundární drogové kriminality v podmínkách České republiky“, podpořen v rámci Programu bezpečnostního výzkumu s identifikačním kódem „V120172019053“

Český kontext

- **Primární drogová kriminalita (PDK)**
 - trestné činy neoprávněného nakládání s tzv. nelegálními drogami (§ 283 – § 287 trestního zákoníku), tedy porušování drogových zákonů
- **Sekundární drogová kriminalita (SDK)**
 - trestné činy, které nezahrnují přímo nakládání s drogami, ale jsou páčány v souvislosti s jejich užíváním
 - nejasný rozsah a struktura
 - nejednotná definice; absence relevantních dat
 - není systematicky sledována v žádném evidenčním systému
 - odhaduje se, že tvoří značný podíl na celkovém objemu trestné činnosti (řádově vyšší než PDK)

Proč SDK měřit?

- **drogová kriminalita**
 - bezpečnostní problém
 - patří mezi priority Policie ČR
- **skupiny pachatelů PDK a SDK se prolínají**
 - potřebné věnovat pozornost drogové kriminalitě jako celku
- **údaje o míře a struktuře SDK**
 - přesnější představa o rozsahu problému
 - formulace účinnějších trestně politických i praktických opatření

Výzkumný projekt IKSP

- **Možnosti zjišťování míry a struktury sekundární drogové kriminality v podmínkách České republiky**
 - Podpořen v rámci Programu bezpečnostního výzkumu s identifikačním kódem „VI20172019053“
 - Doba řešení: 1.1.2017-31.12.2019
- **Hlavní cíl**
 - navrhnout **nový postup pro zjišťování míry a struktury sekundární drogové kriminality (SDK)** v podmínkách ČR
- **Hlavní výsledek**
 - **certifikovaná metodika**

Jak rozsah SDK zjišťovat?

- studie ke kvantifikaci SDK
 - omezení vyplývající z nedostupnosti dat
- expertní odhady podílu SDK na registrované trestné činnosti
 - Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti (NMS) ve spolupráci s NPC
 - dvouleté intervaly
- limity
 - retrospektivita; subjektivita; pokrývá pouze část SDK
- → potřeba návrhu nového postupu sběru dat
 - systematický a kontinuální monitoring

Operacionalizace pojmu SDK

- nejednotné vymezení pojmu SDK
- převzetí konceptu EMCDDA se ukázalo jako nedostačující
- k posouzení teoretického vymezení konceptu SDK byla realizována **fokusní skupina** s experty z oblasti drogové kriminality
 - policie; státní zastupitelství; akademická sféra; Ministerstvo vnitra; neziskový sektor

Kategorie SDK

1. Vliv OPL znakem skutkové podstaty

TČ u nichž je vliv OPL znakem skutkové podstaty - § 274, 360, 384, 385, 388

2. Opatřovací

TČ u nichž hlavním motivem pachatele, vedoucím k jejich spáchání, bylo získání prostředků na nákup OPL pro vlastní potřebu. Nepatří sem TČ podle § 283-287 tr.z.

3. V důsledku užití/užívání OPL

TČ spáchané v důsledku pachatelovy intoxikace OPL, jeho abstinenčního syndromu nebo změn jeho organismu, souvisejících s aktuálním užíváním OPL

Kategorie SDK

4. V souvislosti s užíváním OPL jinou osobou

Trestné činy, jejichž hlavní příčinou bylo užívání OPL osobou odlišnou od pachatele i oběti, např. získání prostředků na nákup OPL pro partnera. Nepatří sem TČ podle § 283-287 tr.z.

5. Zajištění fungování drogového trhu

TČ, spáchané v rámci zajišťování fungování drogového trhu např. úplatkářství, násilná TČ v důsledku konkurence v obchodu s OPL, skutky spočívající v legalizaci výnosů z trestné činnosti ve vztahu k výnosům z obchodu s OPL. Nepatří sem TČ podle § 283-287 tr.z.

6. Oběť – uživatel

TČ spáchané na uživatelích v důsledku jejich vyšší zranitelnosti, způsobené užíváním OPL. Nepatří sem skutky, u kterých oběť neužila OPL vědomě a dobrovolně.

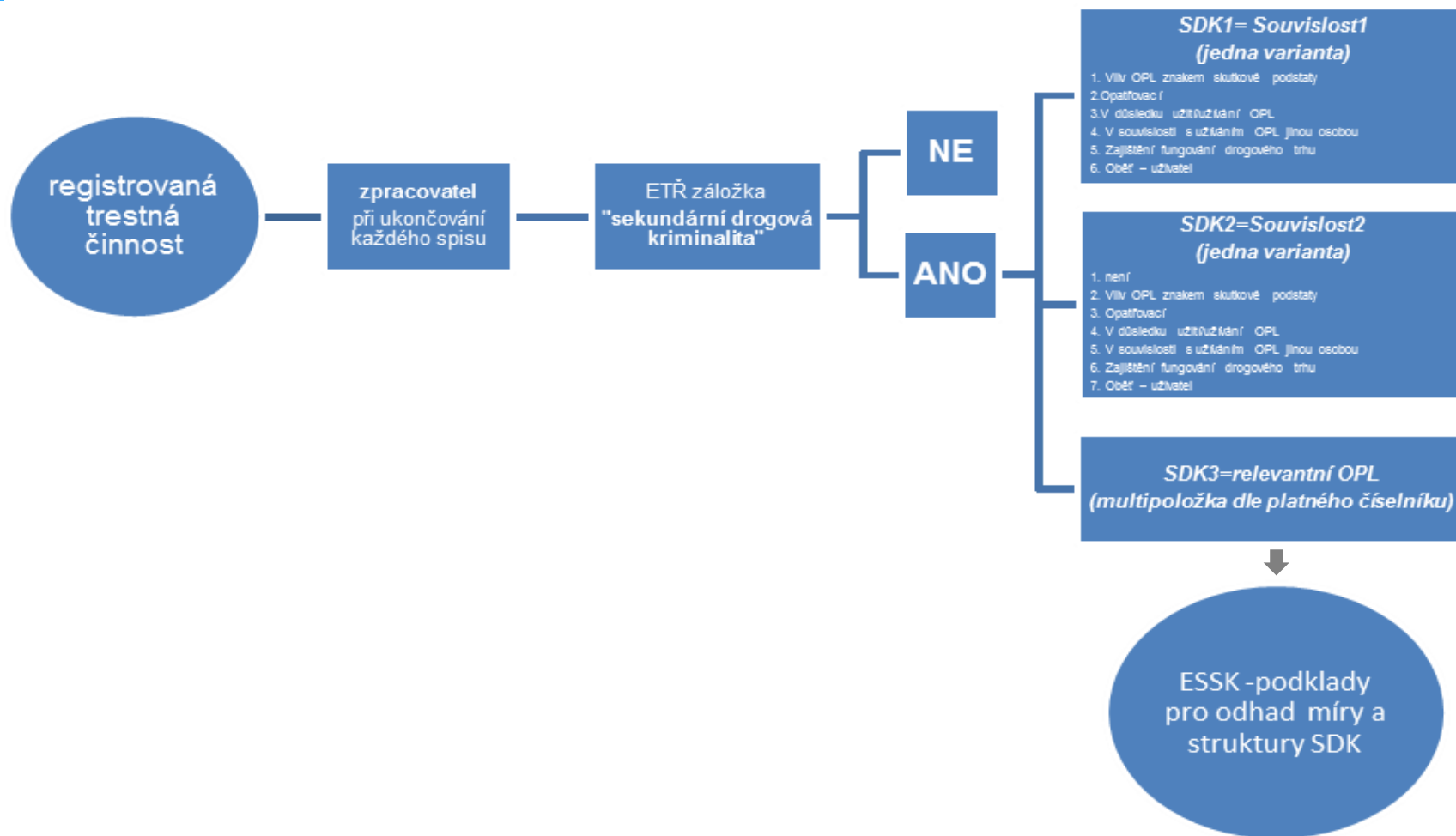
Expertní šetření k identifikaci možností při vykazování SDK

- delfská metoda
 - 3 kola prostřednictvím e-mailu v prvním čtvrtletí roku 2018

- příslušníci nebo civilní zaměstnanci PČR
 - alespoň jednoho kola šetření se zúčastnilo 30 expertů

Metodika sběru dat o SDK

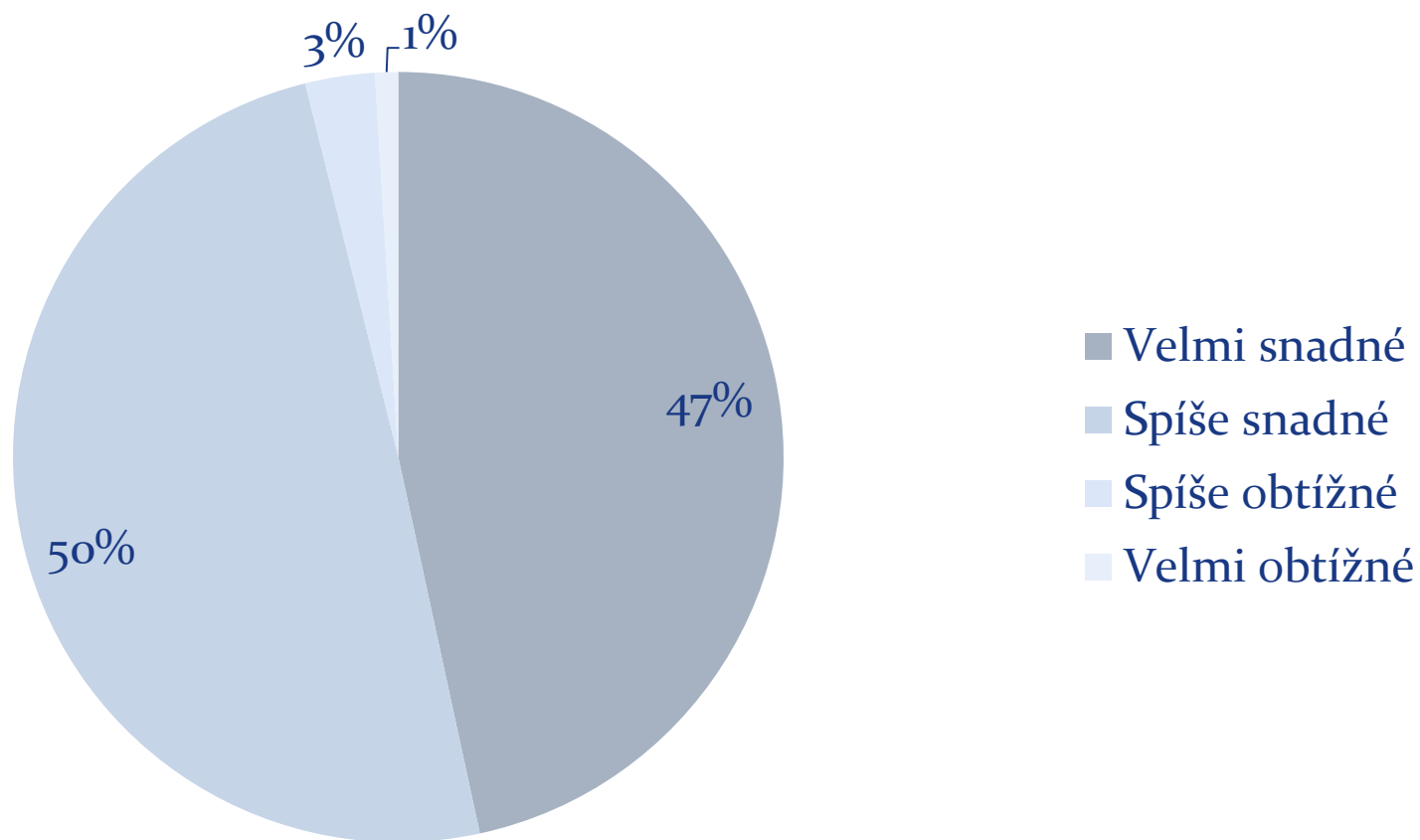
- Cíl-podrobně popsat nový postup pro zaznamenávání SDK
 - co nejmenší zásah do stávajících informačních systémů
 - co nejmenší dodatečnou zátěž pro pracovníky, kteří by měli sběr dat o SDK jejím prostřednictvím realizovat
- standardizovaný nástroj pro pravidelný monitoring, vyhodnocování a další zkoumání drogové kriminality, zohledňující specifické prostředí ČR
- Sběr dat pro statistické účely- bez vlivu na TrŘ
- důraz na participativní přístup

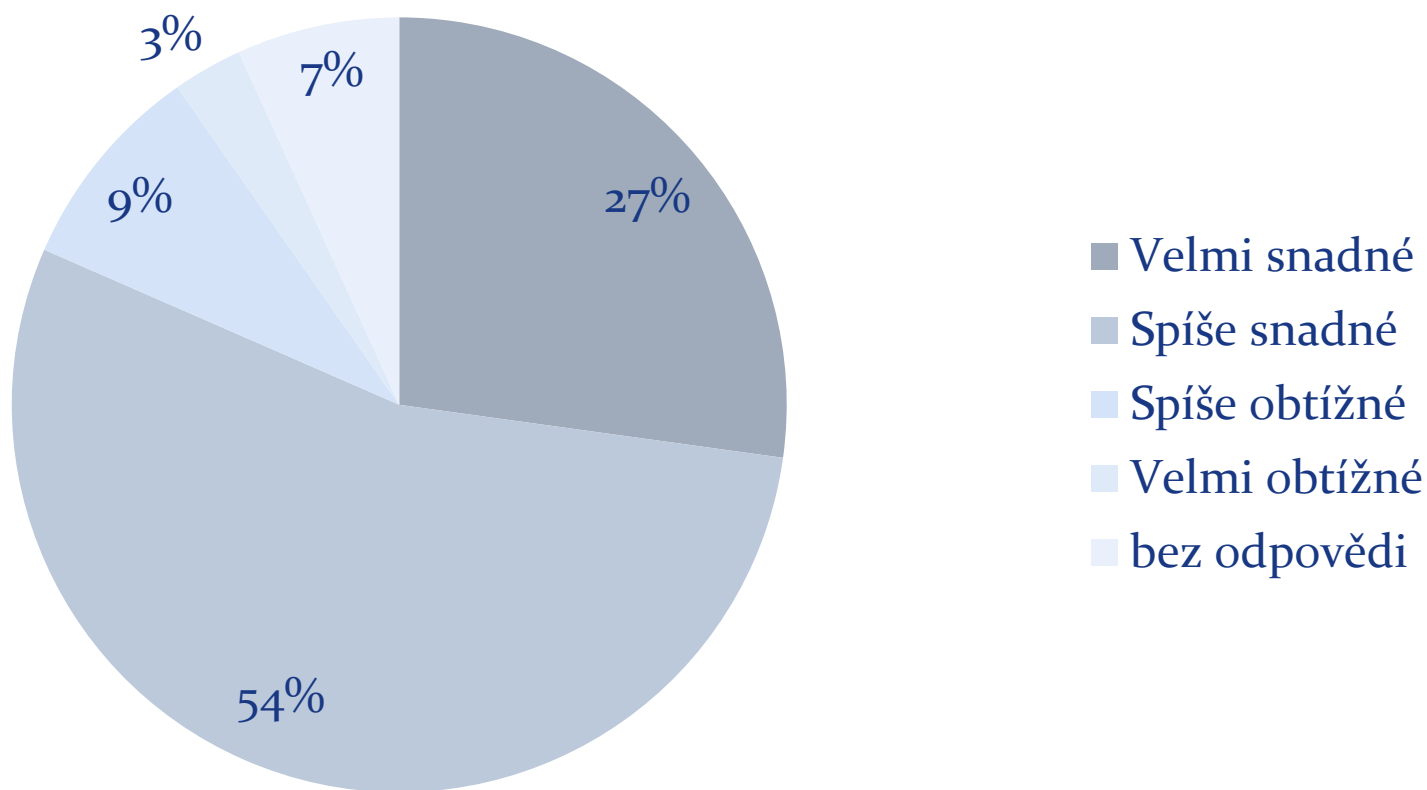
Pilotní ověření vykazování SDK

- ve dvou regionech
 - Olomoucký
 - Jihočeský kraj
- záznam SDK do PDF formuláře
- cíl- získat podněty a zpětnou vazbu z praxe, pokud jde o
 - formulaci jednotlivých kategorií SDK
 - postupu jejího zaznamenávání v evidenčním systému Policie ČR
 - ověřit použitelnost metodiky ve smyslu její srozumitelnosti a náročnosti při použití
- shromážděno 103 hodnotících dotazníků

Rozhodování o tom zda jde o SDK či nikoliv

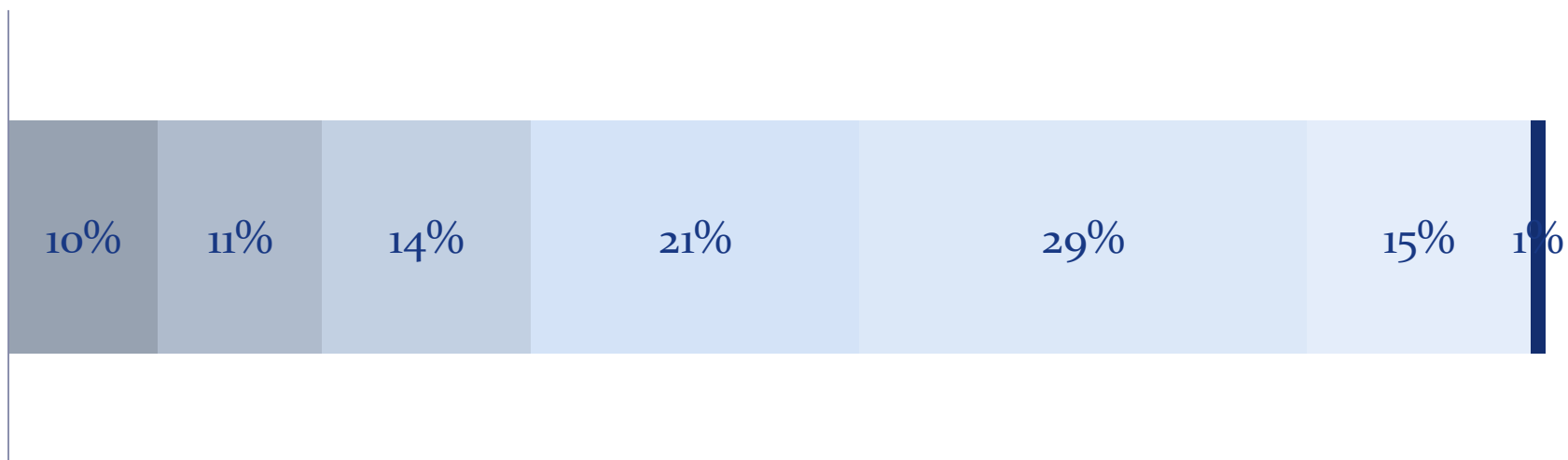
Zařazování skutků do kategorií SDK (výběr „SDK1“ a příp. „SDK2“)

Administrativní zátěž

- Pokud by se údaje o SDK vyplňovali v informačním systému ETŘ (ve stejném rozsahu, jak byly vyplňovány v rámci pilotáže), jakou zátěž by to pro Vás znamenalo?

■ 1 výrazné zatížení ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ 5 ■ 6 bez zatížení ■ bez odpovědi

Možná úskalí a limity sběru dat

- Metodika → odeslána k certifikačnímu řízení na PP ČR
- implementace do praxe
 - zajistit, aby bylo možné údaje o SDK zaznamenávat samostatně pro každý skutek a pachatele vždy při ukončení spisu a zajistit automatické propisování údajů do nově zavedených sloupců („SDK 1“, „SDK 2“ a „SDK 3“) položky 28 zdrojového Formuláře o známém pachateli
 - návrhy variantních řešení
 - adaptace podle reálných a aktuálních potřeb PČR jako hlavního uživatele
- subjektivní vnímání osoby, která rozhoduje, jestli trestný čin splňuje charakteristiky SDK či nikoliv
 - přesné instrukce
 - ochota údaj správně zaznamenat
 - minimální administrativní zátěž
- kombinace dat mapujících drogovou problematiku z různých aspektů

Využití dat

- Operativně analytické potřeby PČR
- MV - tvorba a vyhodnocování Strategie prevence kriminality a jejích akčních plánů
- Aplikace konkrétních opatření vůči pachatelům drogové kriminality (volba vhodných trestních sankcí a dalších intervencí)
- Formulace legislativy v oblasti kontroly a prevence kriminality
- Monitoring indikátorů nabídky OPL - tvorba a vyhodnocování protidrogové politiky
- Výzkum v oblasti kriminologie a adiktologie
- Kvantifikace společenských nákladů souvisejících s užíváním NL
- Vzdělávací účely (Policejní akademie ČR, Justiční akademie) nebo obecné vzdělávání v relevantních oborech (kriminologie, trestní právo, adiktologie atd. na vysokých školách).
- Veřejnost- představa o rozsahu problému, jaký představuje užívání OPL ve společnosti

Závěr

- Data o kriminalitě související s užíváním drog nepokrývají celé spektrum dané trestné činnosti
- Absence komplexního pohledu na reálné dopady užívání nelegálních drog
- Obtíže při plánování a vyhodnocování intervencí v oblasti snižování nabídky
- Zaznamenávání údajů znamená administrativu navíc, proto navrženo ve stávajícím systému
- Shromážděná data jako podklad pro argumenty, proč dělat věci jinak, včetně alokace zdrojů aneb peníze až na prvním místě
- Kvalita výstupu odpovídá kvalitě na vstupu

Institut pro kriminologii
a sociální prevenci

Děkuji za pozornost!

mroubalova@iksp.justice.cz

INSTITUT PRO KRIMINOLOGII A SOCIÁLNÍ PREVENCI
NÁMĚSTÍ 14. ŘÍJNA 12
150 00 PRAHA 5
www.kriminologie.cz